

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

לשכת סמנכ"לית ומנהלת
אגף בכיר כח-אדם בהוראה

ירושלים, י"ב בתמוז תשפ"ב
11 ביולי 2022

סימוכין: 2000-1028-2022-0016645

לכבוד
מנהלי המחוזות
מנהלי בתי הספר
הבעלויות על מוסדות החינוך
עובדי הוראה

שלום רב,

הנדון: ריענון הנחיות בנושא פעילות פוליטית של עובדי הוראה לקראת הבחירות לכנסת ה-25
ביום 1.11.2022, ז' בחשוון תשפ"ג

1. ביום ג', ה- 1.11.2022, ז' בחשוון תשפ"ג, צפויות להתקיים הבחירות לכנסת ה-25. בבחירות אלו זכות ההצבעה ניתנת למי שגילם 18 שנים ורשומים בפנקס הבוחרים (לפי סעיף 3(א) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב] – ייחשב בן 18 שנה כל מי שיום הולדתו ה-18 חל לא יאוחר מיום הבחירות).
2. בהתאם לסעיף 10 לחוק יסוד: הכנסת, יום הבחירות הנו **יום שבתון** בכלל המשק, ובכלל זה במערכת החינוך.
3. לגבי עבודת עובדי הוראה (המועסקים ע"י משרד החינוך) **בועדת הבחירות המרכזית** – ניתן היתר כללי לעבודה **עבור ועדת הבחירות המרכזית (בלבד)**, בכפוף לכללים ולתנאים המפורטים בפסקה 42.427 לתקשי"ר, ובתנאי שהדבר לא ייפגע בעבודה השוטפת בהוראה. קישור להנחיית הנציבות העדכנית בנושא: <https://www.gov.il/BlobFolder/policy/tashpab14/he/tashpab14.pdf>
4. תשומת לבכם להוראות הקיימות בעניין זה בחוזר מנכ"ל **החלטות על כלל מערכת החינוך**: חוזר תשס"ט/8(א), שכותרתו "**הנחיות כלליות לגבי סייגים לפעילות פוליטית-מפלגתית של עובדי הוראה**".

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

כמו כן, רצוי לעיין בחוזר המנכ"ל תשע"ז/4(ב) שכותרתו "[התכנית הלאומית ללמידה משמעותית – השיח החינוכי על נושאים השנויים במחלוקת](#)" – בעניין התנהלות סביב הבחירות בשיח הכיתתי, בהיבט של חינוך לתודעה פוליטית ולמעורבות חברתית ערב בחירות, ובכלל זה: קיום בחירות דמה בביה"ס (סעיף 3).

5. להלן יובאו דגשים בכל הנוגע להצגת מועמדות של עובדי הוראה לכנסת, בהתאם להנחיית הנציבות העדכנית – הודעה מס' פב/13 וכן עט/7, ובשניים המחויבים.

קישור להנחייה פב/13: <https://www.gov.il/BlobFolder/policy/tashpab13/he/tashpab13.pdf>

קישור להנחייה עט/7: <https://www.gov.il/BlobFolder/policy/tashaat7/he/tashaat7.pdf>

א. השתתפות עובד הוראה בבחירות לרשימת מועמדים במפלגה:

בחירות מקדימות (פריימריז)

1) בחירות מקדימות (פריימריז) - בחירות ישירות בהן רשאים להשתתף כל החברים הרשומים של מפלגה או גוף מדיני לבחירת המועמד לכהונת ראש הממשלה או לבחירת רשימת המועמדים לכנסת מטעם אותה מפלגה (להבדיל מבחירות הנערכות ב"גוף בוחר", ראה הגדרה להלן).

2) הצבעה בבחירות מקדימות (פריימריז) - עובד הוראה, תהא דרגתו אשר תהא, רשאי להצביע בבחירות מקדימות (פריימריז), כאמור לעיל.

איסור השתתפות ב"גוף בוחר"

1) "גוף בוחר" - הוא גוף שתפקידו או אחד מתפקידיו לבחור מועמדים לכנסת או לכהונת ראש הממשלה או שר בממשלה, או לכל תפקיד ברשות מקומית, בהסתדרות הציונית העולמית או בסוכנות היהודית לארץ ישראל, למעט בחירות ישירות שבהן משתתפים כלל החברים של המפלגה או גוף מדיני ובחירות מקדימות (פריימריז).

2) עובד הוראה שדרגתו היא אחת מארבע הדרגות העליונות בדירוג עובדי הוראה (קרי: מנהל מוסד חינוך ומפקח) - לא יהיה חבר בגוף בוחר ולא יהיה חבר בהנהלה הפעילה של מפלגה או של גוף מדיני.

3) מי שבהיותו חבר בגוף בוחר נתמנה להיות עובד המדינה, תיפסק כהונתו כחבר בגוף הבוחר עם מינויו; מי שהופסקה חברותו בגוף בוחר כאמור בסעיף זה, יוכל לשוב ולהיות חבר באותו גוף בוחר, לאחר שחלפו ארבע שנים מיום מינויו לעובד המדינה, ואם הפסיק להיות עובד המדינה קודם לכן - ביום שבו הפסיק להיות עובד המדינה.

4) עובד הוראה החבר בגוף בוחר, לא ישתתף בבחירות הנערכות באותו גוף בוחר שבהן בוחרים מועמדים לתפקידים כאמור בסעיף 1 לעיל, אלא אם כן ההצבעה באותן בחירות היא הצבעה חשאית.

מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

ב. הנחיות לשלב ההתמודדות - בטרם מועד הבחירות:

כללי: כל עובד הוראה, לרבות מנהל מוסד חינוך, ובלא תלות בזהות המעסיק, המציג מועמדות לכנסת, חייב להגיש בקשה לאישור לתחום כוח אדם בהוראה במשרד החינוך במחוז שהוא משתייך אליו- על גבי **הטופס המצורף למכתב זה כנספח**, בשלב מוקדם ככל האפשר ובכל מקרה בטרם נקט פעולה להכללתו ברשימת המועמדים ו/או בטרם התחיל בקיום תעמול בחירות.

בגוף הטופס על עובד ההוראה לפרט את מהות עיסוקו ועבודתו בפועל כעובד הוראה, דרגתו, ותקו, היקף משרתו, פרטי המוסד החינוכי/היחידה בו/בה הוא משובץ, שם הבעלות המעסיקה (משרד החינוך/ הרשות המקומית/ בעלות אחרת), האם הוא עובד קבוע, וכן המפלגה שהציג את מועמדותו לכהן בה כחבר כנסת.

עובד הוראה המצוי באחת מ-4 הדרגות העליונות של דירוג עובדי הוראה (קרי: מנהל מוסד חינוך ומפקח המבקש להציג מועמדות לכנסת:

(1) עובד הוראה המצוי ב-4 הדרגות העליונות בדירוג עובדי הוראה - לא יהיה מועמד לכנסת ה-25, זולת אם **חדל להיות מועסק ע"י משרד החינוך/ הבעלות המעסיקה**, לא יאוחר מהיום הקובע, כהגדרתו בסעיף 56(א1) לחוק הבחירות;

דהיינו עובד הוראה שדרגתו כמפורט לעיל, יהיה כשיר להתמודד לכנסת רק אם **התפטר** מעבודתו בהוראה עד יום ראשון, כ"ה בתמוז תשפ"ב, 24.7.2022, כולל [הערה: המועד הקובע חל ביום שבת ובהתאם לחוק נדחה ליום ראשון כאמור]. לעניין זה יובהר כי במועד האמור על העובד לחדול באופן **סופי** מכלל תפקידיו בהוראה, וכי בכל מקרה העובד אינו רשאי לצאת לחופשה ללא תשלום (בהיקף מהוראות סעיף 42.34 לתקש"ר).

(2) עובד הוראה המצוי ב-4 הדרגות העליונות בדירוג עובדי הוראה שהתפטר לשם הצגת מועמדותו לכנסת זכאי לפיצויי פיטורין, אך אינו זכאי להודעה מוקדמת על פי חוק, ולא יראו התפטרות כאמור כפיטורים לעניין חוק שירות המדינה (גמלאות), התש"ל-1970.

הנחיות לאחר מועד הבחירות :

(3) עובד הוראה המצוי ב-4 הדרגות העליונות בדירוג עובדי הוראה שהתפטר לשם הצגת מועמדותו לכנסת והופיע ברשימת המועמדים לכנסת, אך **לא נבחר** וביקש לחזור להוראה במשרד החינוך בשנית לאחר הבחירות – עובד הוראה כזה יוכל לחזור בהתאם להנחיות משרד החינוך ובכפוף לצרכי המערכת, כשהמשרד אינו מחויב להשיבו לתפקיד/למוסד חינוך זהה לזה שלימד בו בעבר, ובתנאי שהתפטר קודם לכן מרשימת המועמדים לכנסת.

על עובד הוראה שאינו ב-4 הדרגות העליונות בדירוג עובדי הוראה (קרי: מורה, עובד הוראה בימי הדרכה (מדריך), גננת וכיוצ"ב) המבקש להציג מועמדות לכנסת, יחולו ההוראות האלה:

(1) עובד הוראה שאינו ב-4 הדרגות העליונות בדירוג עובדי הוראה המבקש להציג מועמדות לכנסת – חייב להודיע לתחום כוח אדם בהוראה במחוז, בכתב, על כוונתו להציג מועמדותו בבחירות לכנסת – בין אם מדובר בבחירות מקדימות (פריימריז) ובין אם מדובר בהגשת מועמדות בדרך אחרת, לרבות לבחירות

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

הנערכות בגוף בוחר, בשלב מוקדם ככל האפשר ובכל מקרה בטרם נקט פעולה להכללתו ברשימת המועמדים.

2) עובד הוראה ששמו נכלל באחת מרשימות המועמדים לכנסת ה-25, יופסק שירותו מיום הגשת רשימת המועמדים ועד יום הבחירות, כשתקופה זו תוכל להיחשב כתקופת חופשה ללא משכורת, בתנאי שהוא עובד הוראה במעמד קבוע אצל המעסיק ואכן זכאי לצאת לחל"ת. אחרת- ייאלץ להתפטר מעבודתו בהוראה, על כל המשתמע מכך.

ג. הנחיות לאחר מועד הבחירות :

3) עובד הוראה כאמור, שיצא לחופשה ללא שכר ו**נבחר** לכהן כחבר כנסת (ו/או כשר בממשלה), יחדל לשמש כעובד הוראה ממועד יום הבחירות לכנסת וינותקו ממועד זה יחסי עבודה בינו לבין המעסיק, ולא יתאפשר לו לשהות בחופשה ללא משכורת.

4) עובד הוראה ששהה בחל"ת לצורך התמודדות בבחירות **ולא נבחר**, וביקש לחזור לתפקידו בהוראה לאחר הבחירות – עובד כזה יוכל לחזור לתפקידו בהתאם להנחיות ולאישור משרד החינוך לחידוש עבודתו, וככל שהוא הועסק ע"י המשרד- בכפוף לצרכי המערכת, כשהמדינה אינה מחויבת להשיבו לתפקיד/למוסד חינוך זהה לזה שלימד בו בעבר, ובתנאי שהתפטר קודם לכן מרשימת המועמדים לכנסת.

ד. איסורים ומגבלות נוספים

איסור חברות בוועדת הבחירות המרכזית

לא יישמש עובד הוראה כחבר או כממלא מקום של חבר בוועדת הבחירות המרכזית לכנסת, או בוועדת בחירות אזורית. התפקידים המותרים לעובד הוראה למלא ביום הבחירות ולקראתו הנם זהים לאלו המותרים לעובד מדינה ומפורטים בפסקה 42.427 לתקשי"ר וכן בהנחיה זו :

<https://www.gov.il/BlobFolder/policy/tashpab14/he/tashpab14.pdf>

להלן האיסורים החלים על עובדי הוראה שדרגתם היא אחת מארבע הדרגות העליונות בדירוג עובדי

הוראה:

- להיות חברים בהנהלה הפעילה של מפלגה או של גוף מדיני ;
- לארגן אסיפה פומבית בעלת אופי מדיני, לשבת בשולחן הנשיאות של אסיפה כאמור ולנאום בה ;
- להשתתף בהפגנה או בתהלוכה בעלת אופי מדיני ;
- להשתתף בתעמולה פומבית, בכתב או בעל פה, לבחירות לכנסת, או למועצה של רשות מקומית, או לבחירות שעליהן חל חוק בחירות לגופים ציבוריים, התשי"ד-1954 ;
- לבקר את המדיניות של משרדה, של משרדים אחרים או של הממשלה, במסיבת עיתונאים, בראיון עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בשידור, בעיתון, בספר או בכל אמצעי מדיה אחר, לרבות העברת ביקורת כאמור על ממשלה שכינה בעבר או מדיניות קודמת של משרדי הממשלה ;

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

ו. איסור להשתתף באסיפות פומביות של מפלגות או של גופנים מדיניים כדי לתת הרצאות על איזה נושא שהוא, כיוון שעצם הופעתו של העובד מעל במה מפלגתית עלול ליצור רושם של זיקה מפלגתית.

איסורים החלים על כלל עובדי ההוראה, ללא הבדל דרגה ותפקיד ובלא תלות בזהות המעסיק:

א. יש להקפיד שמעשיו או התנהגותו של עובד ההוראה לא יתפרשו כאילו נועדו לקדם אינטרס של מפלגה כלשהי או מועמד מסוים. על עובד ההוראה להביא בחשבון כי עקב מעמדו כעובד הוראה עלול הציבור לפרש התנהגויות או מעשים מסוימים שלו כאילו נועדו לסייע למפלגה כזו או אחרת, או למועמד זה או אחר, ועקב רגישות זו עליו לנהוג משנה זהירות בעניין זה.

ב. עובד הוראה לא יבקר בצורה מעליבה או פוגעת את הכנסת וועדותיה, ובכלל זה חוקים והחלטות שנתקבלו על ידיהם, את הממשלה ומשרדיה ובכלל זה את מדיניותם, במסיבות עיתונאים, בראיון עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בשידור, בעיתון, בספר, ברשת האינטרנט או בכל אמצעי מדיה אחר.

איסור פעילות פוליטית מפלגתית במוסדות חינוך:

א. אסור לערוך במוסד חינוך (ובכלל זה בחצרו) בכל זמן (בשעות הלימודים או לאחריהן), אסיפה, הרצאה או פעילות דומה מטעם מפלגה, או על בסיס של השתייכות מפלגתית או בעלת אופי מפלגתי.

ב. אסור לעובד ההוראה לעסוק בשעות העבודה בפעילות מטעם מפלגה או למען מפלגה, כגון: שכנוע אדם להצטרף כחבר למפלגה, עריכת מפקד של חברי מפלגה, הפצת הזמנות לפעילות מפלגתית, תליית מודעות מטעם מפלגה במוסד החינוכי וכדומה.

ג. אסור לעובד הוראה לעסוק בפעילויות המפורטות לעיל בין כותלי המוסד החינוכי, גם אחרי שעות העבודה.

ד. אסור לעובד הוראה להשתמש ברכוש ובשירותים המשרדיים של המוסד החינוכי לפעילות מטעם מפלגה או למען מפלגה.

ה. עובד הוראה לא יתן את הסכמתו, בעל פה או בכתב, לפרסם את שמו מטעם מפלגה אם צורך לה תואר תפקידו בהוראה.

ו. אסור לקיים אסיפת בחירות במוסד חינוכי.

ז. אסור להציג ולהפיץ בין כותלי מוסדות חינוך כרוזים ופרסומים אחרים בעלי אופי מדיני או מפלגתי, לרבות הצבת קלפיות או כל צורה אחרת העלולה להתפרש כתעמולה מדינית או מפלגתית (למעט קלפיות שהוצבו על ידי ועדת הבחירות המרכזית ולמעט בחירות דמה המתקיימות במוסד החינוכי, בכפוף לכל האמור בחוזר המנכ"ל בנושא השיח החינוכי ועד 21 יום לפני הבחירות, בלבד).

תעמולת בחירות

ח. אסורה תעמולת בחירות מכל סוג בתוך מוסדות חינוך, בין על ידי עובדי ההוראה ובין על ידי אנשים או מוסדות אחרים.

ט. המונח "תעמולת בחירות", אף שהוא מופיע בחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, אינו מוגדר באופן ברור. את התכנים בו יצרו יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת וביהמ"ש העליון

מדינת ישראל

משרד החינוך

אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

בשורה של פסקי דין. בהקשר זה נקבעו כמה כללים שבאמצעותם אפשר להבחין בין התבטאויות ומעשים שאין בהם משום תעמולת בחירות, לבין כאלה שהם בגדר תעמולה כזאת.

י. להלן הכללים המרכזיים הקובעים מה נופל בגדר "תעמולת בחירות":

1. הטפה ישירה למען מפלגה כלשהי או מועמד כלשהו מבין אלה המתמודדים בבחירות, או מתיחת ביקורת על מפלגה או רשימה או מועמד כאמור ;
2. הצגת מצעיהן ותוכניותיהן של מפלגה או רשימה המתמודדת בבחירות, וכן דברי שבח לתכונות ולכוח של מועמדיהן – לצד ביקורת על אלו של יריביהן ;
3. דברים שעניינם ומטרתם השפעה על הבחירות, או עשויים להתפרש ככאלה ;
4. תעמולה שהיא מפלגתית אם תוכנה מתייחס במישרין לנושאים השנויים במחלוקת בין המפלגות.

יא. בגדר תעמולת בחירות נכנסים גם פרסומים המתיימרים לסכם או לתאר את תוכן פעילותו של המפרסם, אם יש בהם, מבחינת העיתוי וקירבת הזמן לבחירות, וכן מבחינת תוכנם ונוסחם, משום תעמולת בחירות כאמור בסעיפים ט ו-י' לעיל. האיסור על הוצאות פרסומים שיש בהם תעמולת בחירות כאמור משתרע על פרסום מכל סוג, לרבות דברי דפוס, מודעות בעיתונים, סרטי קולנוע ווידאו או פרסום באמצעות האינטרנט וכל אמצעי מדיה אחר. ניתן להיעזר לצורך זה גם בהנחיות משרד המשפטים לקראת הבחירות, המפורסמות באתר האינטרנט של המשרד ובהחלטות והנחיות שמפרסם יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת המפורסמות באתר האינטרנט של הועדה.

יב. עובד הוראה נחשב כעובד בעל סמכות מנהלית ו/או תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, ועל כן, לא ייקח חלק בתעמולת בחירות לכנסת, ברבים או שלא ברבים.

פעילות ב"חוג בית"

יג. על עובד הוראה בכל דרגה שהיא, כיון שהוא בעל סמכות מינהלית או בעל תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל- אסור לארח "חוג בית" המיועד לתעמולת בחירות לכנסת, או לנאום ב"חוג בית" כאמור.

איסור שימוש בכספי ציבור וברכוש לתעמולת בחירות

יד. אסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות בכספים של הגופים הבאים :

1. משרד ממשלתי ;
2. מפעל או מוסד של המדינה ;
3. אדם או גוף המחזיק, שלא לפי חוזה, ברכוש של המדינה, או מנהל רכוש כזה, או מפקח עליו מטעם המדינה ;
4. תאגיד שהממשלה משתתפת בהנהלתו או הונו ;

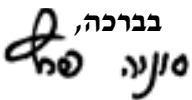
מדינת ישראל
משרד החינוך
אגף בכיר כוח-אדם בהוראה

- טו. איסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות במקרקעין של גופים המנויים בסעיף י"ד לעיל.
"מקרקעין"- כולל משרדים, מבנים, מתקנים ושטחים פתוחים.
- טז. אסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות בכל רכוש אחר של גופים המנויים בסעיף י"ד לעיל, ובין השאר בכלי רכב, בטלפון, בפקס, בשירותי דואר ובכל שירות או ציוד אחר העומד לרשות העובד בעבודתו בשירות המדינה.

איסור להתרים כספים

- יז. אסור לעובד הוראה להתרים, לגבות או לקבל כספים למטרה כלשהי, מתוקף תפקידו והכל בהלימה לחוזרי מנכ"ל משרד החינוך.

נבקשכם להעביר מידע זה לכלל עובדי ההוראה.

בברכה,
סוניה פרץ
סמנכ"לית ומנהלת
אגף בכיר כוח אדם בהוראה

העתק:
הגב' דלית שטאובר, המנהלת הכללית
מר יניב זוהר, חשב המשרד
עו"ד אילת מלקמן, היועצת המשפטית
הגב' אינה זלצמן, סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי
ד"ר מירי שליסל, יו"ר המזכירות הפדגוגית
מר איל רם, סמנכ"ל ומנהל מינהל עובדי הוראה
מר מוהנא פארס, סמנכ"ל ומנהל מינהל חינוך טכנולוגי
גב' אתי סאסי, סגנית מנהלת המינהל הפדגוגי
גב' אורנה פז, מנהלת אגף א' חינוך קדם יסודי
גב' חנה ללוש, מנהלת אגף א' חינוך יסודי
גב' דסי בארי, מנהלת אגף א' חינוך על יסודי
עו"ד איריס שלו-טל, סגנית בכירה ליועצת המשפטית, לשכה משפטית
עו"ד עדי נועם, מנהלת מחלקה בכירה, לשכה משפטית
מנהלי תחומי כח אדם במחוזות
הנהלת אגף בכיר כוח-אדם בהוראה